

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

U predmetu: KSC-BC-2020-04
Tužilac protiv Pjetera Šalje

Rešava: sudija za prethodni postupak
sudija Nikola Giju

Sekretar: dr Fidelma Donlon

Datum: 15. jun 2021.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

**Javna redigovana verzija
odluke o zahtevu Pjetera Šalje za privremeno puštanje na slobodu**

Specijalizovani tužilac
Džek Smit

Odbrana optuženog
Žan-Luj Gilisen

SUDIJA ZA PRETHODNI POSTUPAK,¹ u skladu sa članom 41(2), (6) i (12) Zakona o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravilom 57(2) Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), donosi sledeću odluku.

I. TOK POSTUPKA

1. Dana 16. marta 2021, na zahtev Specijalizovanog tužilaštva (u daljem tekstu: tužilaštvo) (u daljem tekstu: zahtev za izdavanje naloga za hapšenje)² i nakon što je potvrđena optužnica (u daljem tekstu: odluka o potvrđivanju optužnice),³ Pjeter Šalja (u daljem tekstu: optuženi ili g. Šalja) uhapšen je u Kraljevini Belgiji (u daljem tekstu: Belgija),⁴ shodno odluci o hapšenju (u daljem tekstu: odluka o hapšenju)⁵ i nalogu za hapšenje⁶ koje je izdao sudija za prethodni postupak.

2. Dana 15. aprila 2021, nakon što je završen sudski postupak u Belgiji, g. Šalja je doveden u pritvorski objekat Specijalizovanih veća u Hagu, Holandija.⁷

3. Dana 27. maja 2021. odbrana g. Šalje (u daljem tekstu: odbrana) podnela je zahtev za njegovo privremeno puštanje na slobodu (u daljem tekstu: zahtev odbrane).⁸ Tužilaštvo je na to odgovorilo 9. juna 2021. (u daljem tekstu: odgovor

¹ KSC-BC-2020-04, F00001, predsednik, *Odluka o određivanju sudije za prethodni postupak*, 14. februar 2020, javno.

² KSC-BC-2020-04, F00002/RED, specijalizovani tužilac, *Javna redigovana verzija zahteva za potvrđivanje optužnice i pratećih zahteva*, 26. april 2021, javno, stav 21(ii).

³ KSC-BC-2020-04, F00007/RED, sudija za prethodni postupak, *Odluka o potvrđivanju optužnice protiv Pjetera Šalje*, 12. juni 2020, javno; KSC-BC-2020-04, F00010/A02, tužilaštvo, *Optužnica*, 19. juna 2020, poverljivo.

⁴ KSC-BC-2020-04, F00013, sekretar, *Obaveštenje o hapšenju u skladu s pravilom 55(4)*, 16. mart 2021, javno.

⁵ KSC-BC-2020-04, F00008, sudija za prethodni postupak, *Odluka po zahtevu za izdavanje naloga za hapšenje i naloga za dovođenje*, 12. jun 2020, poverljivo.

⁶ KSC-BC-2020-04, F00008/A01/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija naloga za hapšenje Pjetera Šalje*, 15. aprila 2021, javno.

⁷ KSC-BC-2020-04, F00019, sekretar, *Obaveštenje o prijemu Pjetera Šalje u pritvorski objekat Specijalizovanih veća i uslovnoj dodeli branioca*, 15. april 2021, poverljivo, stav 2, s poverljivim dodacima 1–2.

⁸ KSC-BC-2020-04, F00039, odbrana g. Šalje, *Zahtev za privremeno puštanje na slobodu*, 27. maj 2021, poverljivo.

tužilaštva).⁹ Odbrana je 14. juna 2021. uložila repliku (u daljem tekstu: replika odbrane).¹⁰

II. IZJAŠNJENJA STRANA U POSTUPKU

4. Odbrana tvrdi da tužilaštvo nije pokazalo jasne osnove koji bi opravdali produženje pritvora g. Šalje. Konkretno, odbrana tvrdi (i) da tužilaštvo nije pokazalo da postoji opasnost da će g. Šalja pobeći, (ii) da nema osnova za zaključak da će g. Šalja ometati vršenje pravosuđa i (iii) da nema realnog osnova za tvrdnju da postoji opasnost od vršenja novih krivičnih dela.¹¹ Čak i ako bi sudija za prethodni postupak došao do zaključka da jasni osnovi za produženje pritvora postoje, odbrana smatra da bi zadržavanje g. Šalje u pritvoru pre suđenja bilo nesrazmerna mera, budući da sudija za prethodni postupak ima ovlašćenje da odobri njegovo uslovno puštanje na slobodu.¹²

5. Tužilaštvo se protivi zahtevu odbrane i tvrdi da razlozi za pritvor izneti u članu 41(6)(b) Zakona i dalje postoje, kako je to zaključio i sudija za prethodni postupak u odluci o hapšenju.¹³ Tužilaštvo, osim toga, tvrdi i da ne postoje alternativne mere kojima bi se navedene opasnosti mogle adekvatno umanjiti.¹⁴

6. Odbrana u replici kaže da tužilaštvo ne uspeva da dokaže da i dalje postoje jasni osnovi koji bi opravdali produžavanje pritvora i ponavlja da je zadržavanje g. Šalje u pritvoru pre suđenja svakako nesrazmerna mera ako se imaju u vidu uslovi koji su predloženi za njegovo privremeno puštanje na slobodu.¹⁵

⁹ KSC-BC-2020-04, F00042, specijalizovani tužilac, *Odgovor tužilaštva na zahtev za privremeno puštanje g. Pjetera Šalje na slobodu*, 9. jun 2021, poverljivo.

¹⁰ KSC-BC-2020-04, F00044, odbrana g. Šalje, *Replika na odgovor tužilaštva na zahtev za privremeno puštanje na slobodu*, 14. jun 2021, poverljivo.

¹¹ Zahtev odbrane, stavovi 16, 18–44.

¹² Zahtev odbrane, stavovi 17, 48–52.

¹³ Odgovor tužilaštva, stavovi 1, 4–16.

¹⁴ Odgovor tužilaštva, stavovi 1, 17–18.

¹⁵ Replika odbrane, stavovi 6–7.

III. MERODAVNO PRAVO

7. Član 41(2) Zakona predviđa da lice lišeno slobode usled hapšenja ili pritvaranja ima pravo da ospori zakonitost hapšenja i pravo da se njegov zahtev brzo reši od strane Specijalizovanih veća.

8. Član 41(6) Zakona predviđa da Specijalizovana veća mogu da nalože hapšenje i pritvor lica samo onda kada postoji osnovana sumnja da je lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća i kada postoje jasni osnovi da se smatra: (i) da postoji opasnost od bekstva, (ii) da će lice uništiti, sakriti, izmeniti ili krivotvoriti dokaze ili posebne okolnosti ukazuju na to da će ometati odvijanje krivičnog postupka, ili (iii) da ozbiljnost krivičnog dela, ili način ili okolnosti u kojima je ono izvršeno i lične karakteristike počinioca, ranije ponašanje, sredina i uslovi u kojima živi ili druge lične okolnosti ukazuju na opasnost da će lice ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili počiniti krivično delo koje je pokušalo da izvrši.

9. Član 41(12) Zakona predviđa da, pored pritvora, Specijalizovana veća mogu naložiti sledeće mere kako bi obezbedila prisustvo optuženog, sprečila ponavljanje krivičnog dela ili obezbedila uspešno vođenje krivičnog postupka: sudski poziv, hapšenje, puštanje na slobodu uz kauciju, kućni pritvor, obećanje da neće napustiti mesto boravka, zabranu približavanja određenim mestima ili licima, javljanje u stanicu policije ili drugo mesto i mere obaveznog pohađanja popravnih programa. Prema pravilu 56(5) Pravilnika, panel može da propiše uslove za puštanje na slobodu koje smatra primerenim kako bi se obezbedilo prisustvo pritvorenog lica.

10. Prema pravilu 57(2) Pravilnika, nakon određivanja sudije za prethodni postupak i sve do pravosnažnosti presude, postupajući panel razmatra odluku o sudskom pritvoru po isteku dva meseca od poslednje odluke o pritvoru ili u bilo

kom trenutku na zahtev optuženog ili specijalizovanog tužioca, odnosno *proprio motu* u slučaju da su se okolnosti promenile od poslednjeg razmatranja.

IV. DISKUSIJA

A. PRELIMINARNA PITANJA

11. Sudija za prethodni postupak skreće pažnju na to da ni g. Šalja ni tužilaštvo još nisu dostavili javne redigovane verzije svojih podnesaka. S obzirom na to da svi podnesci koji se dostavljaju Specijalizovanim većima moraju biti javni osim ako postoje izuzetni razlozi da se vode kao poverljivi, kao i na to da strane u postupku treba da dostave javne redigovane verzije svih podnesaka dostavljenih panelu, sudija za prethodni postupak nalaže odbrani da u roku od sedam dana od obaveštenja o ovoj odluci dostavi javnu redigovanu verziju svog zahteva i replike, a tužilaštvu da u tom istom roku dostavi javnu redigovanu verziju svog odgovora.

12. Što se tiče opasnosti od ometanja daljeg toka postupka pred Specijalizovanim većima i opasnosti od izvršenja novih krivičnih dela, odbrana tvrdi da su zahtev za izdavanje naloga za hapšenje i odluka o hapšenju redigovani do te mere da sudija za prethodni postupak ne treba da razmatra optužbe koje su redigovane.¹⁶ Tužilaštvo je u svom odgovoru objavilo predmetne informacije i zatražilo od sudije da promeni stepen tajnosti relevantnih dokumenata, objašnjavajući to činjenicom da je propratni materijal uz optužnicu u međuvremenu obelodanjen.¹⁷ Odbrana u svojoj replici ponavlja da su redigovanjem njena prava narušena na neopravdan i nesrazmeran način, čime je g. Šalji uskraćena mogućnost da svrsishodno odgovori na glavne tvrdnje tužilaštva.¹⁸ Sudija za prethodni postupak napominje da je odbrana delom anticipirala argumente tužilaštva i iznela svoj stav

¹⁶ Zahtev odbrane, stavovi 34–35, 44.

¹⁷ Odgovor tužilaštva, stav 1, fusnota 2 i stav 12, fusnota 30.

¹⁸ Replika odbrane, stavovi 2–5.

o njima u zahtevu odbrane,¹⁹ da je tužilaštvo sporne informacije obelodanilo u svom odgovoru i da je sudija za prethodni postupak promenio stepen tajnosti dotičnih dokumenata kako bi odbrana u replici mogla smisljeno da reaguje na tvrdnje tužilaštva.²⁰ S obzirom na sve to, i imajući u vidu da je odbrana imala dovoljno prilike da se izjasni o ovom pitanju, sudija za prethodni postupak odbija njen zahtev da se odbace ova izjašnjenja tužilaštva.

B. MERODAVNI STANDARDI

13. Sudija za prethodni postupak podseća na to da se nalog za hapšenje, prema članu 41(6) Zakona, izdaje *ex parte*, bez učešća odbrane, ali da je članom 41(2) Zakona predviđeno da lice ubrzo nakon što je pritvoreno ima pravo da ospori zakonitost hapšenja, uključujući osnove iz člana 41(6) Zakona. Prema tome, sudija za prethodni postupak je dužan da iznova ispita, na osnovu argumenata strana u postupku, da li činjenično stanje opravdava meru pritvora.²¹ Sudija za prethodni postupak naglašava i da se pritvor pre suđenja uvek ispituje u kontekstu prava pritvorenog lica na pretpostavku nevinosti.²² Iz toga proizlazi da se odluke o pritvoru pre suđenja ne smeju donositi olako,²³ kao i da teret dokazivanja neophodnosti pritvora pre suđenja snosi tužilaštvo.²⁴

¹⁹ Zahtev odbrane, stavovi 39–40.

²⁰ Replika odbrane, stavovi 13–19.

²¹ KSC-BC-2020-07, F00058, sudija pojedinac, *Odluka po zahtevu za hitno puštanje na slobodu Nasima Haradinaja*, 27. oktobar 2020, javno, stavovi 12–13.

²² KSC-CC-PR-2017-01, F00004, Specijalizovano veće Ustavnog suda, *Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima usvojenog na plenarnoj sednici 17. marta 2017. upućenom Specijalizovanom veću Ustavnog suda u skladu sa članom 19(5) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu* (u daljem tekstu: odluka Specijalizovanog veća Ustavnog suda od 26. aprila 2017), 26. april 2017, stav 113; KSC-BC-2020-06, IA004/F00005/RED, panel apelacionog suda, *Javna redigovana verzija odluke o žalbi Hašima Tačija na odluku o privremenom puštanju na slobodu* (u daljem tekstu: odluka o Tačijevoj žalbi), 30. april 2021, stav 17, i dalje napomene; v. takođe *ESLjP, McKay v. the United Kingdom*, br. 543/03, Judgment, 3. oktobar 2006, stav 43.

²³ Odluka o Tačijevoj žalbi, stav 17.

²⁴ KSC-BC-2020-06, F00177, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija odluke po zahtevu Hašima Tačija za privremeno puštanje na slobodu* (u daljem tekstu: prva odluka o Tačijevom pritvoru), 22.

C. OSNOVANA SUMNJA

14. Kad je reč o kriterijumu za produženje pritvora, član 41(6)(a) Zakona na samom početku propisuje postojanje osnovane sumnje da je pritvoreno lice izvršilo krivično delo iz nadležnosti Specijalizovanih veća. To je uslov *sine qua non* za valjanost odluke o produženju pritvora pritvorenom licu.²⁵

15. S tim u vezi, sudija za prethodni postupak podseća na to da je u odluci o potvrđivanju optužnice, shodno članu 39(2) Zakona, utvrđeno da postoji dobro utemeljena sumnja da je g. Šalja krivično odgovoran za niz dela koja predstavljaju ratne zločine prema članovima 14(1)(c) i 16(1)(a) Zakona (proizvoljno lišavanje slobode, okrutno postupanje, mučenje i ubistvo).²⁶ Ti zaključci doneti su na osnovu standarda koji je viši od kriterijuma postojanja osnovane sumnje, neophodnog shodno članu 41(6)(a) Zakona.²⁷ Osim toga, odbrana u svom zahtevu ne tvrdi da više ne postoji osnovana sumnja protiv optuženog. S obzirom na to, sudija za prethodni postupak zaključuje da, budući da u međuvremenu nije bilo novih informacija ili događaja koji bi uticali na ovu odluku, razlog za pritvor iznet u članu 41(6)(a) Zakona i dalje postoji.

D. NUŽNOST PRITVORA

16. Kad se ispuni neophodni uslov iz člana 41(6)(a) Zakona, osnovi za lišavanje nekog lica slobode moraju biti jasni, to jest, moraju biti detaljno navedeni.²⁸ Treba

januar 2021, stav 19, i dalje napomene; v. takođe ESLjP, *Merabishvili v. Georgia*, br. 72508/13, Judgment (u daljem tekstu: presuda u predmetu *Merabishvili v. Georgia*), 28. novembar 2017, stav 234.

²⁵ Presuda u predmetu *Merabishvili v. Georgia*, stav 222, s daljim napomenama.

²⁶ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 140(a).

²⁷ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 35.

²⁸ V. član 19.1.30 Zakonika o krivičnom postupku Kosova iz 2012, zakon br. 04/L-123, gde se izraz „jasno“ definiše na sledeći način: „strana koja daje informacije ili dokaz mora [...] detaljno [da] navede informacije ili dokaz o kom govori“; v. takođe npr. KSC-BC-2020-06, IA001/F00005, panel Apelacionog suda, *Odluka o žalbi Kadrija Veseljija na odluku o privremenom puštanju na slobodu* (u daljem tekstu: odluka o Veseljijevoj žalbi), 30. april 2021, javno, stavovi 18-19.

napomenuti da je u članu 41(6)(b) Zakona odraženo načelo po kom produžavanje mere pritvora može biti opravdano samo ukoliko postoje konkretne naznake po kojima je to zaista u javnom interesu i koje odnose prevagu u odnosu na pravo lica na slobodu.²⁹ To znači da panel mora da navede obrazloženje specifično za dati predmet i konkretne razloge kad odlučuje da produži pritvor.³⁰ Osim toga, sudija za prethodni postupak podseća na to da, imajući u vidu postojeće dokaze, ti konkretni i jasni osnovi moraju ići u prilog „uverenju“³¹ da postoji neka od opasnosti navedenih u tri podtačke člana 41(6)(b) Zakona, što označava prihvatanje mogućnosti, a ne neminovnosti, da se tako nešto dogodi u budućnosti.³² Drugim rečima, treba pokazati da je manje nego izvesno ali više nego tek moguće da će neka od tih opasnosti nastupiti.³³

17. Kad je reč o prirodi ocene iz člana 41(6)(b) Zakona, sudija za prethodni postupak podseća da se ta ocena, iako sadrži element slobodnog rasuđivanja,³⁴ mora zasnivati na činjenicama u predmetu i izvršiti za svakog optuženog zasebno imajući u vidu njegove lične okolnosti.³⁵ Prilikom ocene relevantnih faktora, sudija za prethodni postupak ne može vršiti parcijalno ocenjivanje, već mora oceniti sve relevantne faktore sagledane zajedno.³⁶

18. Tri jasna osnova navedena su u članu 41(6)(b) Zakona:

- a. opasnost od bekstva;

²⁹ Odluka Specijalizovanog veća Ustavnog suda od 26. aprila 2017, stav 113.

³⁰ Odluka Specijalizovanog veća Ustavnog suda od 26. aprila 2017, stav 115; odluka o Tačijevoj žalbi, stav 22; v. takođe ESLJP, *Khudoyorov v. Russia*, br. 6847/02, Judgment, 8. novembar 2005, stav 173.

³¹ V. uvodnu odredbu člana 41(6)(b) Zakona.

³² KSC-BC-2020-05, F00127, pretresni panel I, *Četvrta odluka o preispitivanju pritvora*, 25. maj 2021, javno, stav 17, s daljim napomenama.

³³ Odluka o Veseljijevoj žalbi, stav 17.

³⁴ Prva odluka o Tačijevom pritvoru, stav 21, s daljim napomenama.

³⁵ V. takođe, ESLJP, *Aleksanyan v. Russia*, br. 46468/06, Judgment, 22. decembar 2008, stav 179; prva odluka o Tačijevom pritvoru, stav 21, s daljim napomenama.

³⁶ Prva odluka o Tačijevom pritvoru, stav 21, s daljim napomenama.

- b. opasnost da će lice uništiti, sakriti, izmeniti ili krivotvoriti dokaze ili ometati odvijanje krivičnog postupka uticanjem na svedoke, žrtve ili saučesnike;
- c. opasnost da će ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili izvršiti krivično delo koje je optuženi zapretio da će izvršiti.

19. Kad je reč o drugom i trećem osnovu, sudija za prethodni postupak naglašava da se taj rizik može ostvariti činjenjem ili nečinjenjem optuženog, ali nije neophodno da ga on sam fizički realizuje.³⁷

20. Osim toga, ova tri osnova su alternativna i dovoljno je postojanje samo jednog osnova da bi se doneo zaključak o neophodnosti boravka optuženog u pritvoru.³⁸

1. Opasnost od bekstva

21. Odbrana tvrdi da ne postoji opasnost da će g. Šalja pobeći i u prilog tome navodi sledeće faktore: (i) njegovu osvedočenu i uzornu saradnju s međunarodnim sudovima, belgijskim vlastima i tužilaštvom,³⁹ (ii) činjenicu da g. Šalja u Belgiji živi u istoj zgradi u kojoj živi i dvoje njegove dece, za koju je veoma vezan,⁴⁰ (iii) činjenicu da je slabog imovinskog stanja, da ne održava veze s Kosovom, odakle je otišao 1999, i da tamo nema mrežu istomišljenika⁴¹ i (iv) činjenicu da g. Šalja ni u jednom trenutku nije pokušao da pobjegne, čak ni po dobijanju obaveštenja da su osuđena dvojica ljudi optuženih da su njegovi saizvršioци.⁴² Osim toga, odbrana dovodi u pitanje argument tužilaštva da g. Šalji može biti izrečena ozbiljna kazna.⁴³

³⁷ Prva odluka o Tačijevom pritvoru, stav 24.

³⁸ Prva odluka o Tačijevom pritvoru, stav 25.

³⁹ Zahtev odbrane, stav 22.

⁴⁰ Zahtev odbrane, stav 23.

⁴¹ Zahtev odbrane, stav 24.

⁴² Zahtev odbrane, stav 27.

⁴³ Zahtev odbrane, stav 26.

22. Tužilaštvo u odgovoru kaže da opasnost da će g. Šalja pobeći postoji, i to iz sledećih razloga: (i) g. Šalja zna da mu se na teret stavljaju ozbiljne optužbe i da ga možda čeka kazna, naročito s obzirom na osude izrečene ljudima optuženim da su njegovi saizvršiocima;⁴⁴ (ii) njegova navodna kooperativnost s međunarodnim sudovima teško je spojiva s više puta izraženim stavovima kojima g. Šalja osporava legitimitet Specijalizovanih veća, njihovih dokumenata i službenika, što sve uvećava opasnost da se g. Šalja, ukoliko bude pušten na slobodu, neće vratiti pred Specijalizovana veća;⁴⁵ (iii) g. Šalja bi mogao da se osloni na mrežu istomišljenika koji bi se, s obzirom na opštu atmosferu ometanja postupaka koji se vode protiv bivših pripadnika Oslobođilačke vojske Kosova (u daljem tekstu: OVK), spremno angažovali i pomogli mu da umakne pravdi;⁴⁶ i (iv) g. Šalja nema ni [BRISANO] niti porodičnih obaveza koje bi ga vezivale za mesto boravka, tim pre što ne živi u istom stanu u kom su mu i deca.⁴⁷

23. Odbrana u replici pobija tvrdnje tužilaštva.⁴⁸ Konkretno, odbrana tvrdi da tužilaštvo nije pokazalo da g. Šalja i dalje održava odnose s Kosovom i s OVK, kao i da nije navelo konkretan osnov po kom zaključuje da g. Šalja ima načina ili realnu priliku da umakne pravdi.⁴⁹

24. Što se tiče opasnosti od bekstva, sudija za prethodni postupak smatra da bi saznanje da mu se na teret stavljaju ozbiljne optužbe⁵⁰ koje bi za posledicu mogle imati ozbiljnu kaznu nesumnjivo moglo motivisati g. Šalju na bekstvo. S tim u vezi, sudija za prethodni postupak napominje i da g. Šalja zna da su druga dva učesnika u istom udruženom zločinačkom poduhvatu (u daljem tekstu: UZP), naime Sabit Geci (u daljem tekstu: g. Geci) i Džemšit Krasnići (u daljem tekstu: g.

⁴⁴ Odgovor tužilaštva, stav 7.

⁴⁵ Odgovor tužilaštva, stavovi 8–9.

⁴⁶ Odgovor tužilaštva, stav 10.

⁴⁷ Odgovor tužilaštva, stav 11.

⁴⁸ Replika odbrane, stavovi 8-12.

⁴⁹ Replika odbrane, stav 10.

⁵⁰ Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 140(a).

Krasnići), pravosudno osuđeni za iste radnje za koje je i on optužen,⁵¹ te da to dodatno uvećava opasnost od bekstva. Sudija za prethodni postupak prihvata tvrdnju odbrane da g. Šalja nijednom nije pokušao da pobjegne iako je znao da su g. Geci i g. Krasnići osuđeni. Ipak, sudija za prethodni postupak podseća na to da on procenjuje opasnost od bekstva, a ne neminovnost bekstva. Sudija za prethodni postupak smatra da je porasla mogućnost da će g. Šalja pobeći, jer on više nije osumnjičen nego je optužen za učestvovanje u UZP-u u kom su učestvovali i g. Geci i g. Krasnići,⁵² a ti saizvršiocu pravosnažno su osuđeni i izrečena im je znatna kazna zatvora.⁵³ No, sudija za prethodni postupak je svestan da se opasnost od bekstva ne može proceniti samo na osnovu moguće teške kazne.⁵⁴ Zato će sudija za prethodni postupak proveriti da li postoje i drugi faktori koji bi opravdali zadržavanje g. Šalje u pritvoru prema članu 41(6)(b) Zakona.

25. Iako nije sporno da se g. Šalja redovno odazivao na sudske pozive koje je dobijao od MKSJ-a, belgijske policije i tužilaštva,⁵⁵ sudija za prethodni postupak smatra da njegova nedavna reakcija na hapšenje, kao i to što je odbio da potpiše niz dokumenata⁵⁶ i što je izjavio da Specijalizovana veća nisu legitimna i legalna institucija,⁵⁷ pokazuje da g. Šalja poriče legitimitet Specijalizovanih veća, što uvećava opasnost da bi, ukoliko bude pušten na slobodu, mogao pobeći.

26. Što se tiče mreže istomišljenika, odbrana tvrdi da je g. Šalja otišao s Kosova 1999, da se distancirao od tamošnje politike i da, po svemu sudeći, ne održava

⁵¹ Apelacioni sud Kosova, *Narod protiv XHK*, predmet br. 648/16, presuda, 22. jun 2017; Apelacioni sud Kosova, *postupak protiv S. Gecija i drugih*, PAKR 966/2012, presuda, 11. septembar 2013.

⁵² Odluka o potvrđivanju optužnice, stav 116.

⁵³ V. takođe MKS, *Prosecutor v. Bosco Ntaganda*, ICC-01/04-02/06-147, pretpretresno veće II, *Decision on the Defence's Application for Interim Release*, 18. novembar 2013, stav 51.

⁵⁴ ESLJP, *G. v. Russia*, br. 42526/07, *Judgment*, 21. jun 2016, stav 116; *Zherebin v. Russia*, br. 51445/09, *Judgment*, 24. mart 2016, stav 58.

⁵⁵ Zahtev odbrane, stav 22, fusnote 26–28.

⁵⁶ KSC-BC-2020-04, F00021, Sekretarijat, *Izveštaj o hapšenju i dovođenju Pjetera Šalje u pritvorski objekat* (u daljem tekstu: izveštaj Sekretarijata o hapšenju), 16. april 2021, strogo poverljivo i *ex parte*, stavovi 17, 21, 38, 40, sa strogo poverljivim i *ex parte* priložima 1–3.

⁵⁷ Izveštaj Sekretarijata o hapšenju, stav 38.

nikakve veze s Kosovom. Međutim, sudija za prethodni postupak podseća na to da g. Šalja sad zna da postoji dobro utemeljena sumnja da je bio učesnik u UZP-u.⁵⁸ S tim u vezi, sudija za prethodni postupak smatra je grupa ljudi kojima se na teret stavlja učestvovanje u UZP-u relativno mala i da su događaji na kojima se zasnivaju optužbe veoma prepoznatljivi, te da to može uvećati verovatnoću da će se ti ljudi međusobno pomagati, možda i tako što će jedni drugima pomagati da pobjegnu. Osim toga, sudija za prethodni postupak smatra da se taj zaključak mora sagledavati u kontekstu dokazane opšte i trajne atmosfere ometanja krivičnih postupaka vezanih za OVK, kao i atmosfere zastrašivanja svedokâ.⁵⁹

27. I na kraju, iako je tužilaštvo pokazalo da g. Šalja ne živi u istom stanu sa svojom decom,⁶⁰ sudija za prethodni postupak konstatuje da dvoje dece ipak stanuje u istoj zgradi kao i g. Šalja. Sudija za prethodni postupak prihvata tvrdnju da ta okolnost, kao i tvrdnja g. Šalje da je egzistencijalno upućen na primanja koja ostvaruje u građevinskom sektoru,⁶¹ umanjuju opasnost od bekstva. Dalje, sudija za prethodni postupak prima k znanju da je g. Šalja odavno otišao s Kosova i da se distancirao od tamošnje politike. Uprkos tome, sudija za prethodni postupak smatra da ti faktori samo umanjuju opasnost od bekstva, koja jeste umerena, ali ipak postoji, iz razloga koji su već navedeni.

28. Stoga, sudija za prethodni postupak zaključuje da opasnost od bekstva g. Šalje, iako umerena, postoji i dalje, te da je veća od puke mogućnosti da se realizuje.

2. Opasnost od ometanja postupka pred Specijalizovanim većima

29. Odbrana tvrdi da ne postoji opasnost da bi g. Šalja mogao ometati postupak pred Specijalizovanim većima budući da je s Kosova otišao pre više od dvadeset

⁵⁸ V. gore, stav 24.

⁵⁹ V. npr. prva odluka o Tačijevom pritvoru, stav 43.

⁶⁰ Odgovor tužilaštva, stav 11, fusnota 29.

⁶¹ Zahtev odbrane, stav 51.

godina i da nema mrežu istomišljenika, da nema apsolutno nikakvih dokaza da je ometao pravdu (ili to pokušavao da učini), a da za svedoke postoje zaštitne mere.⁶² Dalje, odbrana upućuje na [BRISANO] i podvlači da on u to vreme nije imao advokata da ga savetuje [BRISANO].⁶³

30. Tužilaštvo u odgovoru kaže da [BRISANO] govore same za sebe i da jasno pokazuju da je g. Šalja imao nameru da vrši pritisak na svedoke.⁶⁴ [BRISANO].⁶⁵ I na kraju, tužilaštvo tvrdi da g. Šalja ima pristupa mreži brojnih istomišljenika i da je u više navrata osporavao legitimitet Specijalizovanih veća, što sve uvećava opasnost od ometanja postupka.⁶⁶

31. Odbrana u replici kaže da g. Šalja nikad nije pokušao da manipuliše dokaznim materijalom i da nikad nije tražio svedoke niti pokušavao da uspostavi kontakt s njima.⁶⁷ Osim toga, odbrana osporava tumačenje [BRISANO] koje je dalo tužilaštvo,⁶⁸ tvrdnju da s jednim od svedoka ima bliske veze⁶⁹ i tvrdnju o postojanju mreže istomišljenika.⁷⁰

32. Što se tiče opasnosti da bi g. Šalja mogao ometati dalji tok postupka pred Specijalizovanim većima, sudija za prethodni postupak napominje [BRISANO].⁷¹ [BRISANO]. [BRISANO]. Dalje, sudija za prethodni postupak smatra da se taj zaključak ne ublažava time što da g. Šalja nije imao advokata da ga savetuje, jer je g. Šalja [BRISANO].⁷²

⁶² Zahtev odbrane, stavovi 29–38, 41.

⁶³ Zahtev odbrane, stavovi 39–40.

⁶⁴ Odgovor tužilaštva, stavovi 12–13.

⁶⁵ Odgovor tužilaštva, stav 14.

⁶⁶ Odgovor tužilaštva, stav 15.

⁶⁷ Replika odbrane, stavovi 13, 15–16, 18.

⁶⁸ Replika odbrane, stavovi 14, 17.

⁶⁹ Replika odbrane, stav 19.

⁷⁰ Replika odbrane, stav 20.

⁷¹ Odluka o izdavanju naloga za hapšenje, stav 22; [BRISANO].

⁷² [BRISANO].

33. Dalje, sudija za prethodni postupak napominje da je [BRISANO].⁷³ [BRISANO].⁷⁴ [BRISANO]. Taj zaključak se ne može ublažiti činjenicom da je g. Šalja pre više godina otišao s Kosova. S tim u vezi, sudija za prethodni postupak podseća na to da optuženi postupak može ometati činjenjem ili nečinjenjem, ali da nije neophodno da on to sam fizički realizuje.⁷⁵

34. I na kraju, iako prima k znanju tvrdnju odbrane da je g. Šalja odbio da se upusti u razmenu sa [BRISANO],⁷⁶ [BRISANO], kad g. Šalja još nije imao status optuženog. U ovom trenutku g. Šalja zna da se tužilaštvo u zahtevu za izdavanje naloga za hapšenje⁷⁷ pozvalo i na svedočenje [BRISANO]. Sudija za prethodni postupak zaključuje da je time znatno uvećana opasnost da bi g. Šalja mogao vršiti pritisak na [BRISANO].

35. Stoga, sudija za prethodni postupak zaključuje da postoji opasnost da bi g. Šalja mogao ometati dalji tok postupka pred Specijalizovanim većima i da su izgledi da se ta opasnost realizuje veći od puke mogućnosti.

3. Opasnost od izvršenja novih krivičnih dela

36. Odbrana tvrdi da ne postoji opasnost da će g. Šalja ponoviti krivična dela koja mu se stavljaju na teret u optužnici. Odbrana iznosi da g. Šalja nikad nije pretio da će protiv svedokâ primeniti fizičku silu, [BRISANO].⁷⁸

37. Tužilaštvo odgovara da [BRISANO] s razlogom može smatrati da će g. Šalja primeniti fizičku silu protiv [BRISANO] ili drugih svedoka, ili da će pretiti primenom sile, odnosno navesti druge da učine jedno ili drugo.⁷⁹

⁷³ [BRISANO].

⁷⁴ [BRISANO].

⁷⁵ V. gore, stav 20.

⁷⁶ Zahtev odbrane, stav 40.

⁷⁷ Zahtev za izdavanje naloga za hapšenje, stav 9.

⁷⁸ Zahtev odbrane, stavovi 42–44.

⁷⁹ Odgovor tužilaštva, stav 16.

38. Odbrana u replici tvrdi da g. Šalja nikad nije mislio niti pokušao da nekom licu ili potencijalnim svedocima nanese bol, a da tužilaštvo nije uspeło da dokaže suprotno.⁸⁰

39. Sudija za prethodni postupak podseća da je u prethodnim stavovima već konstatovao da bi g. Šalja mogao ometati postupak pred Specijalizovanim većima. Opasnost od ometanja postupka ne dovodi automatski do opasnosti od izvršenja novih krivičnih dela, ali faktori na kojima se zasniva opasnost od ometanja postupka od značaja su za ocenjivanje opasnosti od izvršenja novih krivičnih dela u ovom predmetu. Konkretno, sudija za prethodni postupak naglašava [BRISANO].⁸¹ Sudija za prethodni postupak je svestan da su se ti događaji odigrali pre više od dvadeset godina, no činjenica da [BRISANO] ukazuju koliko je verovatna opasnost da g. Šalja, po bilo kom osnovu odgovornosti, izvrši krivična dela slična onima za koja se tereti ili doprinese izvršenju tih dela [BRISANO] ili ma kog drugog lica [BRISANO], uključujući i svedoke koji su svedočili ili bi mogli svedočiti u ovom predmetu. Osim toga, sudija za prethodni postupak podseća na to da takav doprinos ne mora da znači da će g. Šalja fizički izvršiti ta krivična dela. Dovoljno je što g. Šalja, putem izjava, bilo javnih, bilo privatnih, može da podstakne ili pomogne pojedincima iz mreže svojih istomišljenika da učine takva dela ili da na bilo koji drugi načina doprinese njihovom izvršenju.

40. Stoga, sudija za prethodni postupak zaključuje da postoji opasnost da će g. Šalja izvršiti nova krivična dela, i da su izgledi da se ta opasnost realizuje veći od puke mogućnosti.

⁸⁰ Replika odbrane, stavovi 13–14, 17–18.

⁸¹ V. gore, stav 33.

4. Zaključak

41. Sudija za prethodni postupak zaključuje da postoji opasnost da bi g. Šalja mogao pobeći, ometati dalji tok postupka pred Specijalizovanim većima ili izvršiti nova krivična dela protiv lica koje smatra protivnicima OVK, što podrazumeva svedoke koji su dali iskaz tužilaštvu, odnosno svedoke koji treba da stupe pred Specijalizovana veća, i da su izgledi da se te opasnosti realizuju veći od puke mogućnosti. U nastavku odluke sudija za prethodni postupak će ispitati da li se te opasnosti mogu valjano otkloniti primenom uslova pod kojim bi g. Šalja bio pušten na slobodu.

E. USLOVNO PUŠTANJE NA SLOBODU

42. Odbrana tvrdi da je sudija za prethodni postupak, čak i ako zaključi da je tužilaštvo ispunilo svoju obavezu da pokaže jasne osnove za pretpostavku da su ispunjeni kriterijumi iz člana 41(6) Zakona, dužan da odobri zahtev za privremeno puštanje na slobodu, osim ako tužilaštvo nije u stanju da pokaže (i) da je pritvor pre suđenja najmanje restriktivna raspoloživa mera kojom tužilaštvo može postići svoje ciljeve i (ii) da pritvor pre suđenja, u datim okolnostima, predstavlja srazmerno ograničenje slobode g. Šalje.⁸² Dalje, odbrana tvrdi da je g. Šalja spreman da se pridržava svih mera za smanjenje opasnosti, na primer: (i) da preda sve putne isprave, (ii) da se obaveže da će noću boraviti na svojoj kućnoj adresi u Belgiji, da će poštovati ograničenje kretanja i dnevne provere koje će vršiti nadležni službenici vlade Belgije, (iii) da prihvati mere nadziranja putem nanogice s mogućnošću lociranja preko GPS-a, (iv) da se svakodnevno prijavljuje nadležnim službenicima vlade Belgije, (v) da ne uspostavlja kontakt s potencijalnim svedocima i članovima njihovih porodica, bilo direktno, bilo indirektno, (vi) da se samo u ograničenoj meri koristi jednim mobilnim telefonom, i to u ograničene

⁸² Zahtev odbrane, stavovi 45–48.

svrhe, i (vii) da pristane da prisustvuje postupku pred Specijalizovanim većima Kosova putem video-konferencijske veze (u daljem tekstu: predloženi uslovi).⁸³ Kao alternativni predlog odbrana iznosi mogućnost da se g. Šalji odredi mera kućnog pritvora na njegovoj kućnoj adresi u Belgiji.⁸⁴

43. Tužilaštvo u odgovoru kaže da se nikakvom kombinacijom predloženih uslova neće umanjiti opasnosti povezane s puštanjem g. Šalje na slobodu.⁸⁵ Tužilaštvo tvrdi da je pritvor u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća, s tamošnjim režimom praćenja komunikacija, jedini način da se te opasnosti otklone.⁸⁶ Osim toga, tužilaštvo tvrdi da nema ni sredstva ni resurse da na odgovarajući način vrši nadzor optuženog ukoliko bi on bio pušten na slobodu u Belgiji. Štaviše, s obzirom na geografske odlike Belgije i nepostojanje sistematske kontrole granica na području zemalja članica šengenskog sporazuma, g. Šalja bi mogao da napusti zemlju bez saglasnosti suda pod čiji je nadzor stavljen i pre nego što bi mogao da bude uhapšen, što znači da nijedan elektronski aparat za nadziranje ne bi bio svrsishodan.⁸⁷ Što se tiče komunikacije sa spoljnim svetom, tužilaštvo tvrdi da, s obzirom na najrazličitije dostupne uređaje, ne postoji protivmera dovoljno delotvorna da bi umanjila pomenute opasnosti.⁸⁸

44. Odbrana u replici kaže da je saradnja između Belgije i Specijalizovanih veća uvek bila uzorna i da je sudija za prethodni postupak svakako u poziciji da od belgijskih vlasti zatraži odgovarajuće garancije.⁸⁹ I na kraju, odbrana tvrdi da opasnost da bi g. Šalja mogao objaviti poverljive informacije, što tužilaštvo potencira, nije valjan osnov za produženje pritvora.⁹⁰

⁸³ Zahtev odbrane, stav 50.

⁸⁴ Zahtev odbrane, stav 51.

⁸⁵ Odgovor tužilaštva, stav 17.

⁸⁶ Odgovor tužilaštva, stav 17.

⁸⁷ Odgovor tužilaštva, stav 17.

⁸⁸ Odgovor tužilaštva, stav 17.

⁸⁹ Replika odbrane, stav 23.

⁹⁰ Replika odbrane, stav 22.

45. Što se tiče opasnosti od bekstva, sudija za prethodni postupak smatra da predloženi uslovi mogu da umanje opasnost u odnosu na g. Šalju. S tim u vezi, sudija za prethodni postupak pozitivno ocenjuje obećanje g. Šalje da će pristati na dnevne provere koje će vršiti nadležni službenici vlade Belgije, da će predati sve putne isprave i pristati na to da ga belgijske vlasti nadziru.

46. Međutim, što se tiče opasnosti od ometanja postupka pred Specijalizovanim većima ili opasnosti od izvršenja novih krivičnih dela, sudija za prethodni postupak smatra da se nijednim predloženim uslovom, niti eventualnim dodatnim ograničenjima koja bi uveo sudija za prethodni postupak, g. Šalji ne može ograničiti pristup informacijama i resursima zahvaljujući kojima bi mogao pokušati da uspostavi kontakt sa žrtvama, njihovom porodicama ili s mrežom istomišljenika. Sudija za prethodni postupak konstatuje da se g. Šalja obavezao da ne stupa u kontakt sa svedocima odnosno članovima njihovih porodica, ali napominje da se to ne može ni sprovesti ni nadzirati. U tom smislu čak ni dodatne mere, poput instaliranja programa za beleženje pritisnutih tastera na lični kompjuter g. Šalje ili izdavanje naloga o ograničenom pristupu samo jednom mobilnom telefonu bez pristupa internetu, ne bi sprečilo g. Šalju da koristi elektronske uređaje koji pripadaju drugim licima, na primer, članovima njegove porodice ili poznanicima, ili da izdaje uputstva drugim licima s namerom da zastrašuje svedoke ili vrši pritisak na njih. Ponuda uređaja za komunikaciju je tako raznolika da se isključivo u okviru sistema nadzora komunikacije u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća može efikasno ograničiti i nadzirati komunikacija g. Šalje tako da se umanje opasnost od ometanja postupka pred Specijalizovanim većima, odnosno opasnost da će g. Šalja izvršiti ili doprineti izvršenju krivičnih dela.

47. Pored toga, sudija za prethodni postupak napominje da g. Šalja živi u zemlji u kojoj albanski nije službeni jezik, te da bi nadziranje njegove komunikacije na tom jeziku, posebno ako se g. Šalja bude koristio šifrovanim ili nerazumljivim jezikom, predstavljalo ozbiljan problem koji bi mogao da dovede do ozbiljnog

ugrožavanja svedoka, žrtava ili drugih lica. Takva bi komunikacija u najmanju ruku morala da se prevede odnosno dešifruje, zbog čega bi protivmere mogle biti odobrene sa zakašnjenjem ili čak postati bespredmetne.

48. S obzirom na sve to, sudija za prethodni postupak zaključuje da bi se primenom predloženih uslova, u koje bi spadala i eventualna dodatna ograničenja koja bi uveo sudija za prethodni postupak, tek u nedovoljnoj meri umanjila opasnost da će g. Šalja ometati postupak pred Specijalizovanim većima ili izvršiti nova krivična dela.

49. I na kraju, sudija za prethodni postupak podseća na važnost načela srazmernosti u odlučivanju o opravdanosti pritvora pre suđenja.⁹¹ S obzirom na okolnosti u ovom predmetu, a naročito na to što g. Šalja u pritvoru boravi od 15. aprila 2021, sudija za prethodno postupak zaključuje da je u ovako ranoj fazi postupka zadržavanje u pritvoru i dalje srazmerna mera.

⁹¹ KSC-BC-2020-07, IA001/F00005, panel Apelacionog suda, *Odluka po žalbi Hisnija Gucatija o pitanjima u vezi sa hapšenjem i pritvorom*, 9. decembar 2020, javno, stavovi 72–73.

V. DISPOZITIV

50. Iz navedenih razloga, sudija za prethodni postupak

- a. **ODBIJA** zahtev odbrane;
- b. **NALAŽE** odbrani da do **22. juna 2021.** dostavi javnu redigovanu verziju zahteva odbrane i replike odbrane ili da obavesti panel da stepen tajnosti tih podnesaka može da se izmeni u „javno“;
- c. **NALAŽE** tužilaštvu da do **22. juna 2021.** dostavi javnu redigovanu verziju odgovora tužilaštva ili da obavesti panel da stepen tajnosti tih podnesaka može da se izmeni u „javno“;
- d. **NALAŽE** odbrani da, ukoliko želi, podneske o sledećem preispitivanju pritvora dostavi do **petka, 23. jula 2021,** a da odgovore i replike na njih treba podneti shodno rokovima navedenim u pravilu 76 Pravilnika; i
- e. **NALAŽE** tužilaštvu da, ukoliko odbrana do navedenog roka ne dostavi izjašnjenje, svoje podneske o sledećem preispitivanju pritvora dostavi do **ponedeljka, 2. avgusta 2021,** a odbrani da svoje podneske, ukoliko to želi, dostavi do **ponedeljka, 9. avgusta 2021.**

/potpis na originalu/

**Sudija Nikola Giju,
sudija za prethodni postupak**

U utorak, 15. juna 2021.

U Hagu, Holandija